

Basics of Philosophy

Course description sheet

Basic information

Field of study Cultural Studies	Didactic cycle 2025/2026
Major -	Course code HKLTS.I1.02564.25
Organisational unit Faculty of Humanities	Lecture languages Polish
Study level First-cycle studies	Mandatoriness Obligatory
Form of study Full-time studies	Block General Modules
Profile General academic	Course related to scientific research Yes
Course coordinator	Jakub Gomułka
Lecturer	Jakub Gomułka, Fryderyk Kwiatkowski
Period Semester 1	Method of verification of the learning outcomes Exam
	Activities and hours Lectures: 30 Auditorium classes: 30
	Number of ECTS credits 5

Goals

C1	Zaznajomienie studentów z szerokim wachlarzem zagadnień filozoficznych – poruszanych przede wszystkim w obszarze kultury europejskiej – w perspektywie problemowej.
C2	Wykształcenie zdolności analizy tekstu filozoficznego.

Course's learning outcomes

Code	Outcomes in terms of	Learning outcomes prescribed to a field of study	Methods of verification
Knowledge - Student knows and understands:			
W1	Ma podstawową wiedzę z historii filozofii.	KLT1A_W09, KLT1A_W11, KLT1A_W18	Activity during classes, Test, Examination
Skills - Student can:			
U1	Poprawnie stosuje terminologię z filozofii i nauk o kulturze i społeczeństwie.	KLT1A_U03	Activity during classes, Test, Examination
U2	Posiada umiejętność analizy filozoficznej rozmaitych zjawisk kulturowych i społecznych.	KLT1A_U03, KLT1A_U10	Activity during classes, Test, Examination
Social competences - Student is ready to:			
K1	Potrafi przedstawić argumentację filozoficzną najważniejszych sporów kulturowych, które miały miejsce w historii.	KLT1A_K02, KLT1A_K03, KLT1A_K05, KLT1A_K06, KLT1A_K07	Activity during classes

Student workload

Activity form	Average amount of hours* needed to complete each activity form
Lectures	30
Auditorium classes	30
Preparation for classes	42
Realization of independently performed tasks	19
Examination or final test/colloquium	2
Contact hours	5
Student workload	Hours 128
Workload involving teacher	Hours 60

* hour means 45 minutes

Program content

No.	Program content	Course's learning outcomes	Activities
1.	<p>1. "Czym jest filozofia?" jako pytanie filozoficzne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definicje filozofii 2. Miejsce filozofii w obszarze aktywności ludzkich 3. Czy filozofia jest nauką 4. Jaki jest cel filozofii <p>2. Racjonalne badanie rzeczywistości / problem interpretacji</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przejście od mitu do badań racjonalnych 2. Czym właściwie są "badania racjonalne" 3. Doniosłość pisma (kultura oralna a kultura piśmienna) 4. Ograniczenia interpretacji 5. Hermeneutyka, "zlewianie się horyzontów" <p>3. Niematerialna podstawa rzeczywistości</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rafinacja idei pierwszej zasady (szkoła eleacka) 2. Platonizm: metafizyka jako cień gramatyki? 3. Specyficzne rodzaje poznania pozamysłowego (intuicja) 4. Metafizyka niematerialnych zasad <p>4. Bóg w filozofii</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pozareligijne źródła filozoficznej myśli o Bogu (Arystoteles, Platon, Plotyn) 2. Teologia chrześcijańska jako reakcja na filozofię 3. Miejsce filozofii z perspektywy teologii 4. Dowody na istnienie Boga 5. Sceptycyzm i rozumowanie Pascala 6. Problem poznania Boga (apofatyka) 7. Kryptoteologie 8. Problem zła i ateizm <p>5. Umysł i problem poznania</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Umysł kosmiczny w filozofii starożytnej i średniowiecznej 2. Kartezjański zwrot: umysł jednostkowy 3. Problem solipsyzmu i próby jego rozwiązania 4. Problem umysł-ciało i próby jego rozwiązania 5. Jak poznajemy inne umysły 6. Krytyka kartezjanizmu <p>6. Czy istnieje poznanie pewne?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Empiryzm i racjonalizm we wczesnym Oświeceniu 2. Sceptyczny problem Hume'a 3. Kantowskie rozwiązanie sceptycznego problemu Hume'a: wiedza a priori 4. Empiryzm w XX wieku: minima sensibilia 5. Realizm bezpośredni Putnama <p>7. Podziały filozofii według podziałów kulturowych i narodowych</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Specyfika filozofii brytyjskiej (od późnego średniowiecza) 2. Francuska filozofia krytyczna od Oświecenia po współczesność 3. Systematyczna filozofia niemiecka 4. Koncepcja narodu jako idea filozoficzna 5. Filozofie nieeuropejskie 6. Jedność filozofii ponad podziałami <p>8. Filozofia człowieka i egzystencji ludzkiej</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wizje człowieka związanego ze wspólnotą (starożytność) 2. Chrześcijaństwo i dowartościowanie indywidualizmu jednostki 3. Człowiek jako projekt i jako zadanie dla siebie samego (Pico della Mirandola, Heidegger, Sartre) 4. Człowiek w relacjach międzyludzkich (filozofia dialogu) 5. Sens życia <p>9. Filozofia społeczna i chęć zmiany rzeczywistości</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Platońska wizja państwa i próby jej realizacji 2. Utopie jako projekty społeczne 3. Francuska filozofia krytyczna 4. Marks i aktywna rola filozofa 5. Filozofie emancypacji (kobiet, ludności niebiałej, osób nieheteronormatywnych i nieneuronormatywnych) <p>10. Czym jest i jak działa nauka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucje w nauce i próby ich zrozumienia 2. Czym właściwie są teorie naukowe 3. Prawda w nauce 4. Czy nauka ma dostęp do rzeczywistości "samej w sobie" 5. Społeczne uwarunkowania badań naukowych <p>11. Matematyka i logika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Apodyktyczność matematyki 2. Nadmiarowość matematyki względem obszaru jej zastosowań 3. Czy nieskończoność to liczba 4. Relacja między matematyką a logiką (logicyzacja matematyki, matematyzacja logiki) 5. Niezależność logiki od psychologii 6. Czy istnieją "byty logiczne" <p>12. Filozofia języka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Co to jest znaczenie (Sinn i Bedeutung Fregego) 2. Język jako środek komunikacji contra język jako narzędzie myślenia i poznania 3. Język jako langue i język jako parole (de Saussure) 4. Czy istnieje język myśli (Fodor) 5. Gry językowe i formy życia (Wittgenstein) <p>13. Etyka i metaetyka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eudajmonizm, czyli filozofia życia szczęśliwego 2. Cnoty, wartości, obowiązki 3. Etyka pragmatyczna 4. Problem skonfliktowanych systemów etycznych <p>14. Filozofia przyszłości</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Filozofia sztucznej inteligencji 2. Transhumanizm i posthumanizm 3. Etyka podróży międzyplanetarnych <p>15. Filozofia absurdu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tezy Gorgiasza 2. Doświadczenie absurdu a doświadczenie zła 3. Śmierć jako koniec świata 	W1, U1, U2, K1	Lectures

No.	Program content	Course's learning outcomes	Activities
2.	<p>M. Geier, Gra językowa filozofów. Od Parmenidesa do Wittgensteina, Aletheia, Warszawa 2000, rozdz. I: "Początek, czyli nie mogą się rozeznac", s. 11-30.</p> <p>A. Gawroński, Rewolucja lingwistyczna presokratyków, w: tenże, Wizja i argumentacja w filozofii. Od lektury Homera do teorii metatekstu, Znak, Kraków 2011, s. 67-81.</p> <p>Platon, Państwo, fragmenty ksiąg VI i VII.</p> <p>Anzelm z Canterbury, Prosligion, rozdz. 2-4; Tomasz z Akwinu, Summa teologiczna, kwestia 2.</p> <p>Kartezjusz, Medytacje o pierwszej filozofii, Medytacja I i II.</p> <p>J. Locke, O tożsamości i różnicy, w: tegoż: Rozważania dotyczące rozumu. ludzkiego, t. 1, ks. II, Warszawa 1955, ks. roz. XXVII.</p> <p>I. Kant, Prolegomena do wszelkiej przyszłej metafizyki, która może wystąpić jako nauka, §§1-13.</p> <p>J.S. Mill, O wolności, w: tegoż, Utylitaryzm. O wolności, Warszawa: PWN, 2005.</p> <p>A. Schopenhauer, Świat jako wola i przedstawienie (początek II księgi, o woli)</p> <p>F. Nietzsche, Wiedza radosna (§§108-151).</p> <p>L. Wittgenstein, Wykład o etyce.</p> <p>M. Buber, Pradystans i relacja, w: tenże, Ja i Ty. Wybór pism filozoficznych, PAX, Warszawa 1992, s. 126-137.</p> <p>T. Kuhn, Struktura rewolucji naukowej (fragment).</p> <p>S. Žižek, Kłopoty w raju. Od końca historii do końca kapitalizmu, Czarna Owca, Warszawa 2021 (fragment).</p> <p>S. Lem, Dzienniki gwiazdowe, Podróż 21.</p>	W1, U1, U2, K1	Auditorium classes

Extended information/Additional elements

Teaching methods and techniques :

Lecture, Work with source text, Discussion

Activities	Methods of verification	Credit conditions
Lectures	Activity during classes, Test, Examination	Zdanie egzaminu na pozytywną ocenę
Audit. classes	Activity during classes, Test	Zaliczenie co najmniej 12 zajęć w semestrze

Rules of participation in given classes, indicating whether student presence at the lecture is obligatory

Lectures: Studenci uczestniczą w zajęciach poznając kolejne treści nauczania zgodnie z sylabusem przedmiotu. Studenci winni na bieżąco zadawać pytania i wyjaśniać wątpliwości. Rejestracja audiowizualna wykładu wymaga zgody prowadzącego.

Auditorium classes: Studenci przystępując do ćwiczeń są zobowiązani do przygotowania się w zakresie wskazanym każdorazowo przez prowadzącego (np. w formie zestawów zadań). Ocena pracy studenta może bazować na wypowiedziach ustnych lub pisemnych w formie kolokwium, co zgodnie z regulaminem studiów AGH przekłada się na ocenę końcową z tej formy zajęć.

Literature

Obligatory

1. Platon, Państwo, Księga X
2. Kartezjusz, Medytacje o pierwszej filozofii, Medytacja 1 i 2

Optional

1. B. Russell, Problemy filozofii, PWN, Warszawa 2004

Scientific research and publications

Publications

1. Rachunek: filozofia nauk formalnych i jej związek z koncepcją podmiotu we wczesnym i średnim okresie twórczości Ludwiga Wittgensteina, WN UPJPII, Kraków 2016
2. Gramatyka wiary: dziedzictwo Wittgensteinowskiego fideizmu, IMJT, Kraków 2011
3. Okres fenomenologiczny w myśli Ludwiga Wittgensteina, "Semina Scientiarum" 1 (15), 2017, s. 8-36
4. Semantyka anzelmiańskiego Imienia Boga, "Kwartalnik Filozoficzny" 40 (3), 2012, s. 5-22
5. F. Kwiatkowski, „Eric Voegelin and Gnostic Hollywood: Cinematic Portrayals of the Immanentization of the Eschaton in 'Dark City' (1998) and 'Pleasantville' (1998)", 'Gnosis: Journal of Gnostic Studies', t. 5, nr 2, 2020, s. 220-242.

6. F. Kwiatkowski, „Problem wpływu teozofii Jakuba Böhmego na idealistyczny system Geoga Wilhelma Fryderyka Hegla", 'Studia z Historii Filozofii', t. 7, nr 3, 2016, s. 55-71.
7. F. Kwiatkowski, „Czym są gnostyckie dystopie? Refleksja nad gnostycką wizją świata w badaniach nad dystopiami", w: K. Olkusz, K. M. Maj (red.), 'Narracje fantastyczne', Kraków: Ośrodek Badawczy Facta Ficta, 2017, s. 253-275.

Learning outcomes prescribed to a field of study

Code	Content
KLT1A_K02	Jest otwarty na nowe idee i jest gotów do dyskusji nad nimi i wykazuje się przedsiębiorczym myśleniem i działaniem.
KLT1A_K03	Na podstawie analizy nowych problemów samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązania i sięga po opinie ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.
KLT1A_K05	Organizuje własną pracę i krytycznie ocenia stopień posiadanej wiedzy i odbieranych treści
KLT1A_K06	Rozumie problematykę etyczną związaną z pracą naukową i zawodową. Przestrzega i rozwija jej zasady i nakłania innych do działania na rzecz przestrzegania tych zasad.
KLT1A_K07	Wykazuje motywację do zaangażowanego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym i inicjuje działania na rzecz środowiska społecznego.
KLT1A_U03	Czyta i interpretuje tekst filozoficzny, socjologiczny, antropologiczny oraz źródła historyczne.
KLT1A_U10	Konstruuje i rekonstruuje różnego rodzaju argumentacje, odwołując się do podstawowych przesłanek normatywnych danego stanowiska lub do założeń światopoglądowych bądź tradycji kulturowych.
KLT1A_W09	Ma orientację w organizacji życia kulturalnego w kraju, zna główne instytucje kultury oraz sposoby zarządzania nimi, a także najważniejsze wydarzenia we współczesnym życiu kulturalnym.
KLT1A_W11	Zna podstawowe relacje zachodzące między głównymi prądami umysłowymi epoki a przemianami dokonującymi się w obszarze kultury i życia społecznego, z uwzględnieniem roli i znaczenia mediów.
KLT1A_W18	Posiada podstawową wiedzę o poznawczej, komunikacyjnej, kulturotwórczej i społecznej roli języka.